

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.448/2018/5. szám

A Debreceni Ítéltábla a Serbné dr. Vámos Viktória ügyvéd (cím) által képviselt felperes neve (cím) felperesnek a Dr. Eszlári Györgyi ügyvéd (cím) által képviselt I.rendű alperes neve m-i (cím) lakos I. rendű, II.rendű alperes neve b-i (cím) lakos II. rendű alperesek ellen kölcsön visszafizetése iránt indított perében - melyben az alperesek pernyertessége érdekében beavatkozott a Dr. Eszlári Györgyi ügyvéd (cím) által képviselt **J-L Centrum Kft.** (cím) - a Miskolci Törvényszék 25.P.21.847/2016/39. számú ítélete ellen az alperesek által 40. sorszám alatt előterjesztett és 42. sorszám alatt megindokolt fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi egyetemlegesen az alpereseket, hogy 15 nap alatt fizessenek meg a felperesnek 500 000 (Ötszázezer) forint fellebbezési eljárás költségét, és az államnak külön felhívásra 2 500 000 (Kettőmillió-ötszázezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

2014. május 23-án a felperes mint kölcsönadó és az I. rendű alperes mint kölcsönvevő kölcsönszerződést kötöttek. A szerződést Dr. D. R. ügyvéd írásba foglalta és ellenjegyezte.

A kölcsön összegét a szerződés 1. pontjában 22 180 000 forintban határozták meg. Ezen összeg átvételét az I. rendű alperes a szerződés aláírásával, és külön nyilatkozatban is elismerte. A kölcsön időtartama 2 hónap, azzal, hogy a kölcsön összeget a kölcsönvevő a mindenkor jegybanki alapkamat plusz 5 % mértékű kamattal együtt köteles visszafizetni. A teljesítési határidő elmulasztása esetén a kölcsön ténylegesen visszafizetéséig napi 30 000 forint káratalányt kötöttek ki a szerződő felek. A II. rendű alperes és a beavatkozó a kölcsön visszafizetéséért készfizető kezességet vállalt.

A kölcsön visszafizetésének biztosítására a szerződés 2. pontjában egyebek mellett rögzítették, hogy a beavatkozó mint kezes kötelezettséget vállalt arra, hogy a számlavezető bankfiókja részére inkasszóengedélyt ír alá és nyújt be, annak érdekében, hogy a késedelmes teljesítés esetén a kölcsönadó jogosult legyen a követelése erejéig beszédessel élni a kezes bankszámlája terhére.

Ugyanezen a napon a szerződő felek egy másik kölcsönszerződést is kötöttek, amelyet ugyancsak Dr. D. R. ügyvéd foglalt írásba és ellenjegyzett, eszerint a kölcsönösszeg 5 150 000 forint, a futamidő 10 nap, az ügyleti kamat a mindenkori jegybanki alapkamat plusz 5 %-os mértéke és késedelembe esés esetén a káráltalány összege napi 10 000 forint.

A két szerződés alapján a kölcsönadó ténylegesen 20 000 000, illetve 5 000 000 forintot adott át a kölcsönvevő részére.

Ugyancsak 2014. május 23-án kelt az az adásvételi szerződés, mellyel a beavatkozó, mint vevő megvásárolt a **M-L Kft.**, mint eladó tulajdonában lévő három, külön helyrajzi számon nyilvántartott j-i ingatlant. A szerződés értelmében a vevő foglalként befizette az eladó számlájára a felperestől az I. rendű alperes által átvett összegeket.

A beavatkozó 2014. május 23-án felhatalmazást adott a számláját vezető pénzügyintézet részére beszédési megbízás teljesítésére a felperes követeléseinek kielégítése végett, 27 000 000 forint értékhatárig.

Az I. rendű alperes 2014. május 30-án kiegyenlítette az 5 150 000 forint összegű kölcsönszerződés alapján fennálló tartozását.

A szerződések megkötésének időpontjában a beavatkozó egyszemélyes tagja a II. rendű alperes lánya volt, a cég jegyzésére ő, mint ügyvezető, és az I. rendű alperes, mint munkavállaló együttesen voltak jogosultak. Jelenleg a beavatkozót az I. és II. rendű alperesek együttes aláírási joggal képviselik. A **M-L Kft.**-t, mások mellett, a II. rendű alperes alapította, tagsági viszonya több ízben változott.

A felperes 2013. február 1-én kelt megbízási szerződésben F. P-t bízta meg általános és állandó projekt tanácsadói és menedzselési tevékenység ellátásával.

A kölcsön összegét sem az alperesek, sem a beavatkozó nem fizette vissza a kölcsönadó részére.

2015. márciusában a felperes megbízottja és a II. rendű alperes között egyeztetések zajlottak a kölcsön visszafizetése érdekében, ennek során szerződésmódosítás írásba foglalására is sor került, azt azonban a felek nem írták alá, megegyezés közöttük nem jött létre.

A felperes keresetében kérte egyetemlegesen kötelezni az alpereseket 44 260 000 forint tőke, ennek 2014. május 23-tól a kifizetésig járó, a jegybanki alapkamat 5 %-al növelt mértékű késedelmi kamatának, és a perköltségnek a megfizetésére.

Az alperesek és a beavatkozó a kereset elutasítását, és a felperes költségben való marasztalását kérték. Elsődlegesen hivatkoztak arra, hogy a szerződés a felek között nem jött létre, hiányzott ugyanis egyértelmű, egybehangzó akaratnyilatkozatuk, és az akarategység hiányát az aláírt okirat sem pótolja. Állították, hogy sem a felperesnek, sem az I. rendű alperesnek nem volt szándéka a másik féllel kölcsönszerződést kötni.

Másodlagosan hivatkoztak a szerződés érvénytelenségére, állítva, hogy a szerződés színlelt, uzsorás, jóerkölcsbe ütközik, illetve a felperes által folytatott, tiltott pénzügyintézeti tevékenység miatt tilos szerződésnek minősül.

Az alperesek azzal is védekeztek, hogy az okiratban kikötött kötbér (káráltalány) mértéke jelentősen eltúlzott, kérték annak mérséklését napi 493 forintra, mert álláspontjuk szerint a kötbér

magánszemélyek szerződése esetén a törvényes mértékű késedelmi kamat mértékét nem haladhatja meg.

A beavatkozó beszámítási igényt terjesztett elő, előadva, hogy a felperes eljárásával 25 000 000 forint kárt okozott részére. A felperes képviselőjében eljáró megbízott tájékoztatása alapján került sor olyan adásvételi szerződés megkötésére a **M-L Kft**-vel, melynek keretében 25 000 000 forint foglaltot fizetett meg az eladó részére, ám az adásvételi szerződés megghiúsult, és az adott foglaltot elveszítette.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte egyetemlegesen az alpereseket, hogy fizessenek meg a felperesnek 42 080 000 forintot, ezen összegből 20 000 000 forint után 2014. május 23-tól 2014. július 23-ig a jegybanki alapkamat 5 százalékponttal növelt összegű ügyleti kamatát, 2014. július 24-től a kifizetésig a jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot, 1 162 400 forint perköltséget és az állam javára 1 500 000 forint kereseti illetéket. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

A határozata indokolásában rögzítette, hogy a perbeli jogvita elbírálására a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) szabályait kellett alkalmazni.

Az alperesek és a beavatkozó védekezését alaptalannak találta.

A Ptk. 6:63. § felhívásával rámutatott, hogy a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre. Megítélése szerint az alperesek azon állítását, hogy sem a felperesnek, sem az I. rendű alperesnek nem volt olyan szándéka, hogy a felperes és az I. rendű alperes között jöjjön létre kölcsönszerződés, mert a „kölcsönvevőnek” a pénzre nem volt szüksége, azt nem is ő használta fel és visszafizetni sem tudta volna, a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 164. § (1) bekezdése alapján az alpereseknek kellett volna bizonyítani. E kötelezettségüknek azonban nem tudtak eleget tenni, az e körben meghallgatott tanúk - F. P., Dr. D. R., illetve a felek közötti ügyletet közvetítő **B. P.** - nyilatkozataiból az alperesek állításával egyező következtetés nem volt levonható.

A Ptk. 6:96. §-ának felhívásával kifejtette, hogy jóerkölcsbe ütközőnek az a szerződés minősül, amelyet jogszabály nem tilt, de az azzal elérni kívánt cél, a vállalt kötelezettség jellege, azért ellenszolgáltatás felajánlása, illetve a szerződés tárgya az általánosan elfogadott erkölcsi normákat vagy szokásokat nyilvánvalóan sérti, és ezért azt az általános társadalmi megítélés is tisztességtelennek, elfogadhatatlannak minősíti. Az alperesek e védekezését is nekik kellett volna bizonyítani a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében, ám az e körben értékelt bizonyítékokból - a tanúk vallomásaiból, illetve a csatolt okiratok tartalmából - kétséget kizáróan nem találta megállapíthatónak, hogy a felperes megbízottja hamis információk szolgáltatásával bírta rá az alpereseket, illetve a beavatkozót a kölcsönszerződés megkötésére.

A szerződés színleltiségevel kapcsolatban a Ptk. 6:92. § (2) bekezdése idézése után hangsúlyozta, hogy színleltnek csak akkor minősül a szerződés, ha a színlelés kétoldalú, ám adott esetben a felperes részéről ilyen semmiképpen sem állapítható meg, míg a feleknek az ügyletkötés során esetlegesen fennállt titkos fenntartása vagy rejtett indoka a szerződés érvényességét a Ptk. 6:92. § (1) bekezdése alapján nem érinti.

Nem találta alaposnak a szerződés uzsorás jellegére való hivatkozást sem. E körben az alperesek azt állították, hogy a „kölcsönadott” összeg ténylegesen 20 000 000 forint, a késedelem idejére kikötött napi 30 000 forint kötbér pedig oly mértékben eltűzött, hogy ezek a szerződést uzsorás jellegűvé

teszik. Kifejtette, hogy a szerződés uzsorás jellegének megállapításához objektív és szubjektív feltételek együttes meglétére lenne szükség, ám a perbeli esetben egyik sem állapítható meg. Az alperes által felvett kölcsön vállalkozási tevékenység folytatása érdekében volt szükséges, az ezzel kapcsolatos döntés a gazdasági kockázat körébe tartozik, és nem teszi lehetővé az uzsora megállapítását. Nem találta megállapíthatónak azt, hogy a felperes az alperes szorult helyzetének kihasználásával bírta volna rá a kölcsönvevőt a szerződés megkötésére.

Alaptalannak ítélte az alperesek hivatkozását arra, hogy a felperes több alkalommal kötött nyereség- és vagyonszerzési célzattal pénzkölcsönről szóló szerződéseket, és ez a tevékenysége olyan tiltott pénzügyi tevékenység, amely az alperesekkel megkötött szerződést a Ptk. 6:95. §-a szerint tilossá teszi. Idézte a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (Hpt.) 3. § b) pontjában írt pénzügyi szolgáltatás, illetve 6. § (1) bekezdés 116. pontjában írt üzletszerű tevékenység fogalmát, és rámutatott, hogy a felperes alperesekkel, illetve beavatkozóval kötött 2014. május 23-i keltezésű két szerződése, valamint az alperesek által e körben becsatolt további egy szerződés alapján a felperes tiltott pénzügyi tevékenysége nem bizonyított.

A kötbér mérséklésével összefüggésben kiemelte, hogy a Ptk. 6:188. §-a lehetővé teszi a kötelezett kérelmére a túlzott mértékű kötbér összegének mérséklését. Ennek során a bíróságnak alapvetően az arányosság követelményét kell érvényesítenie, s emellett egyéb, kisebb súllyal figyelembe veendő szempontokat is értékelni kell. A kölcsön összegéhez viszonyítva a napi 30 000 forintos összegű kötbért nem tekintette kirívóan aránytalannak, túlzott mértékűnek, mérséklésére nem látott lehetőséget.

A beavatkozó beszámítási kifogását ugyancsak alaptalannak ítélte. Rámutatott, hogy a beavatkozó az őt terhelő bizonyítási kötelezettség ellenére nem tudta bizonyítani ténylegesen felmerült kárának összegét, és azt sem, hogy az állított 25 000 000 forintos kára a felperes magatartásával ok-okozati összefüggésben állna, így a beszámítási kifogása nem foghatott helyt.

A marasztalás összegével kapcsolatban részletezte, hogy az okiratba foglalt 22 180 000 forinttal szemben a felperes ténylegesen 20 000 000 forintot adott kölcsön az I. rendű alperes részére a felek egybehangzó nyilatkozata szerint. Ügyleti kamatot pedig csak a kölcsön futamidejére, kettő hónapra kötöttek ki a jegybanki alapkamat plusz 5 % mértékben, a késedelembe eséstől kezdődően pedig csak a jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késedelmi kamat illeti a kölcsönadót, ám a kötbér után kamat felszámítására nincsen lehetőség.

A pervesztes alpereseket a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperes képviselőjének munkadíjából álló perköltség megfizetésére, a perköltség összegét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) és b) pontja alapján állapította meg.

A 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján kötelezte a pervesztes alpereseket a felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt kereseti illeték állam javára történő megtérítésére.

Az ítélettel szemben az alperesek terjesztettek elő fellebbezést, amelyben kérték a határozat megváltoztatását, a kereset elutasítását és a felperes költségben való marasztalását. Másodlagosan indítványozták a kötbér összegének mérséklését napi 493 forintra. Érvelésük szerint az elsőfokú bíróság a tényállást nem helytállóan állapította meg, nem tulajdonított ugyanis kellő jelentőséget annak a körülménynek, hogy a május 23-i találkozóra a felperes megbízottja és az alperesek között azért került sor, mert a beavatkozó a **M-L Kft**-től vásárlandó ingatlanok vételárának biztosítása érdekében pénzügyi intézettől kívánt kölcsönt felvenni, és ez ügyben járt el F. P. Ő azonban megtévesztő

tájékoztatást adott az alperesek részére a 2014. május 23-i napon, amikor azt állította, hogy három nappal később akkor fogja a pénzügyi intézet kedvezően elbírálni a beavatkozó hitelkérelmét, ha még aznap igazolja 25 000 000 forint önrész meglétét, pénzügyi intézetbe való befizetését. Az alpereseknek azonban ez az összeg nem állt rendelkezésére, F. P. volt az, aki felajánlotta részükre a 25 000 000 forintot, s a „kölsönnevő” mindössze a sikeres banki ügylet megtörténte érdekében vette azt át, valós kölcsönvételi szándéka nem volt, hiszen magánszemélyként ilyen összegre nem volt szüksége. A felperes és az I. rendű alperes között nem volt akarategység a kölcsönszerződés megkötésére, ennek hiányában pedig a szerződés létre nem jönnek tekintendő. Álláspontjuk szerint a felperes megbízottjának valótlán információi jelentették azt a körülményt, amely az alperesek számára rendkívül hátrányos tartalmú kölcsönszerződés megkötéséhez vezetett, ez pedig a szerződést jóerkölcsbe ütközővé teszi. Ugyancsak nem fér össze a jóerkölcs fogalmával, hogy a szerződésről készített okiratba a valóban átadott pénzösszegeknél magasabb összeg került. A szerződés uzsorás jellegével összefüggésben emellett rámutattak, hogy a felperes célja az volt, hogy rendkívüli összegű késedelmi kamathoz, illetve kötbérhez jusson hozzá, mert megállapítható, hogy a rendelkezésére álló inkasszóval nem élt. Fenntartották a szerződés színleltségével kapcsolatos álláspontjukat, míg a felperes által folytatott, tiltott pénzügyi, pénzügyi tevékenységgel kapcsolatban hangsúlyozták, hogy ezt nem csupán a becsatolt három szerződés, hanem a felperes éves beszámolóinak kiegészítő mellékletei is igazolják.

A felperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

Az ítélet tábla erre irányuló fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú ítélet keresetét részben elutasító és a beavatkozó beszámítási kifogását elutasító rendelkezéseit a Pp. 253. § (3) bekezdésében írtakra figyelemmel.

A fellebbezést alaptalannak találta.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helytállóan állapította meg, abból megalapozott, helyes következtetéseket levonva helyes döntést hozott, annak indokaival is egyetért az ítélet tábla.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokait megismételni nem kívánja, tekintettel arra, hogy az alperesek fellebbezésükben tulajdonképpen megismételték az elsőfokú eljárás során többször részletesen előadott védekezésüket, csupán az alábbiakat kívánja kiemelni.

Miként az elsőfokú bíróság helytállóan hangsúlyozta, a Ptk. 6:63. § (1) bekezdése szerint a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre. Az alperesek által állított akarategység hiánya nem keverendő össze azzal, hogy a kölcsönnevő nem szívesen köti meg azzal a tartalommal a kölcsönszerződést, melynek megkötésére a kölcsönadó ajánlatot tett. Az adott esetben az alperesek a felperes megbízottja - aki kizárólag természetes személlyel volt hajlandó szerződést kötni - által közölt ajánlatot végül is elfogadták, a szóban érvényesen létrejött szerződésről készített okiratot aláírásukkal látták el. A szerződés a jelenlévők között abban az időpontban jön létre, amikor az ajánlatot elfogadják. A 2014. május 23-án megkötött két kölcsönszerződésből az 5 000 000 forint összegű kölcsönrel kapcsolatos szerződési kötelezettségének a kölcsönnevő egyébként eleget is tett, a szerződés teljesedésbe ment, ilyen körülmények között pedig a szerződés létre nem jött nem állapítható meg.

Egyetért az ítélet tábla a szerződés színlelt voltával kapcsolatosan kifejtett törvényszéki állásponttal is, hangsúlyozva, hogy a felek titkos fenntartása, rejtett indoka a szerződés érvényességét a Ptk. 6:92. § (1) bekezdése értelmében nem érinti. A szerződés akkor színlelt, ha a felek ténylegesen nem

akarnak egymással szerződést kötni, a szándékuk arra irányul, hogy a szerződést, amely a jognyilatkozataik alapján keletkezne, ne kössék meg. Az egyoldalú színlelés közömbös, ahhoz tehát, hogy egy szerződés színlelt volta megállapítható legyen, valamennyi szerződő félnek színlelnie kell a jognyilatkozatát (Bh. 2017. évi 149. jogeset). A Kúria a BH. 2014. évi 177. szám alatt megjelent döntésében is hangsúlyozta, hogy a színlelt vagy leplezett szerződés esetében valamennyi ügyletkötő fél akaratának megfelelő magatartás vezet a szerződés érvénytelenségére, valamely fél esetleges egyoldalú színlelése vagy titkos fenntartása a szerződés érvényessége szempontjából közömbös.

A törvényszék a Ptk. 6:97. §-a felhívásával helytállóan foglalt állást a szerződés uzsorás jellegének megítéléséről is. Helyesen hangsúlyozta, hogy a szerződés uzsorás jellegének megállapításához objektív és szubjektív feltételek együttes meglétére lenne szükség. Az elsőfokú bíróság által helytállóan kifejtetteket meghaladóan az ítéletábra utal a Legfelsőbb Bíróság BH. 2007. évi 46. szám alatt megjelent eseti döntésére, mely szerint uzsoráról akkor van szó, ha az egyik fél anyagi-egzisztenciális helyzetét (objektív feltétel) a másik szándékosan kihasználja az egyébként őt meg nem illető előnyhöz jutás érdekében (szubjektív feltétel). Az ítéletábra hangsúlyozza, hogy az üzleti döntésekben - miként nem vitásan az adott esetben ilyen céllal került sor a kölcsön felvételére - az egzisztenciális helyzet nem is vizsgálható.

Nem foghat helyt az alperesek azon védekezése sem, hogy a szerződést az teszi uzsorás jellegűvé, hogy a felperes nem is kívánta követelését érvényesíteni, nem élt a beavatkozó által adott felhatalmazás biztosította lehetőséggel, nem nyújtott be inkasszót a beavatkozó bankszámlájára. Hangsúlyozza az ítéletábra, hogy a kölcsönszerződés alapján az adósnak kell előljárni és kötelezettségét teljesítenie, azaz a kölcsönvett összeget visszafizetni. A szerződés megkötéséhez képest utóbb tanúsított magatartás a szerződés érvényessége elbírálása szempontjából egyébként is közömbös, az érvénytelenségi oknak ugyanis a szerződés megkötésekor kell fennállnia.

Alaptalan az alperesek arra való hivatkozása is, hogy a felperes által folytatott tiltott pénzügyi tevékenység teszi érvénytelenné a perbeli kölcsönszerződést. Ilyen okból a szerződés akkor lenne érvénytelen, ha ahhoz maga a jogszabály fűzne ilyen következményt, ám adott esetben erről nincsen szó. Azon körülmény okán, hogy a felperes tevékenysége esetlegesen a Hpt.-be ütközne, az egyes szerződések érvénytelensége nem állapítható meg, azokat a felperes tevékenysége nem érinti, a tevékenységnek más, például büntetőjogi következményei lehetnek.

A kötbér mérséklésével, annak lehetőségével kapcsolatos elsőfokú ítéletbeli indokokat az ítéletábra sem megismételni, sem kiegészíteni nem kívánja.

Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése, illetve 254. § (3) bekezdése alapján, tulajdonképpen helyes indokaira tekintettel, helybenhagyta.

A fellebbezés eredménytelennek bizonyult, ezért az alperesek a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelesek a felperes részére fellebbezési eljárási költség megfizetésére. E címen az ítéletábra a felperes képviselőjének munkadíját számolta el, melynek összegét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) és b) pontja, és (5) bekezdése alapján határozta meg.

Az alperesek illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illetéket az eredménytelen fellebbezésre tekintettel az alpereseknek kell megfizetni az állam javára a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.

Debrecen, 2018. szeptember 13.

Dr. Csiki Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Veszprémy Zoltán s.k. előadó bíró, Dr. Gárdosi Judit s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

-kiadó-